

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Mateja Petelin

Zamujena evropska priložnost zborovskega naroda

Diplomsko delo

Ljubljana, 2013

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Mateja Petelin

Mentorica: doc. dr. Vesna Čopič

Zamujena evropska priložnost zborovskega naroda

Diplomsko delo

Ljubljana, 2013

Zahvala

Hvala mentorici, dr. Vesni Čopič, za pomoč in napotke pri pisanju diplomskega dela.

Hvala Miheli Jagodic za pomoč pri zbiranju podatkov.

Hvala Igorju, Maji in ostalim za moralno podporo.

Zamujena evropska priložnost zborovskega naroda

Zborovstvo je ena izmed najbolj priljubljenih in najštevilčnejših ljubiteljskih dejavnosti v Sloveniji. Mnogi zbori dosegajo visoko kakovost in tako predstavlja slovensko zborovstvo vodilno umetniško silo v Evropi, ki je večinoma financirana s strani Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti. Sklad je leta 2006 pripravljala kandidaturu za organizacijo zborovskega festivala Europa Cantat v Ljubljani, vendar projekt ni doživel uresničitve, saj je predstavljal preveliko neznanko za slovenski prostor. V svoji nalogi raziskujem razloge zavrnitve finančne podpore omenjenega projekta s strani Ministrstva za kulturo RS. Pri tem prikažem možne načine financiranja in načrtovanja festivala ter ugotavljam, da se pomembni projekti v kulturni politiki odvijajo na ravni neposrednega dialoga z nosilci oblasti, mimo demokratičnih mehanizmov, kot je Nacionalni program za kulturo, ki služi za dolgoročnejše načrtovanje kulturne politike. Obenem analiziram pozitivne učinke do države gostiteljice, ki jih je imel takšen festival bodisi v Utrechtu bodisi v Torinu. Ker je leta 2006 potekal tudi izbor kulturnega programa za čas predsedovanja Slovenije Evropski uniji, ugotavljam, da so predlagani projekti s strani Ministrstva za zunanje zadeve RS imeli podobne značilnosti festivala Europa Cantat. Projekti niso bili izbrani v končni program, saj je ta podpiral le tradicionalno slovensko kulturo, utemeljeno predvsem na že obstoječem slovenskem kulturnem programu.

Ključne besede: kulturna politika, zborovstvo, Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, festival Europa Cantat.

Choral Nation miss out on European opportunity

Choral scene is one of the most popular amateur activities in Slovenia. Many of these choirs are renowned throughout Europe for their high quality performances and are financed by the Public Fund for cultural activities of Republic of Slovenia. The Fund was preparing an application in 2006 for the choral Festival Europa Cantat however the project was never realized as it was too ambitious for the economic climate at that time. In the final thesis I explore the reasons for the rejection of financial support for the afore mentioned project from the Ministry of culture. At the same time I analyze the possibilities of financing and planning such a festival and I came to the conclusion that the main projects in cultural policy are decided through a direct dialog between the Ministry of culture and individual groups. This by-passes the democratic process such as the National programme for culture which takes responsibility for long term planning of cultural policy. I analyze the positive impacts for the host country based on the success of the previous festivals in Utrecht and Torino. In 2006 while preparing to host the Presidency of European Union a cultural programme was being decided. I determined that the suggested programme from the Ministry of foreign affairs had similar characteristics to the Festival Europa Cantat. They were looked over in favour of a programme supporting mostly the traditional Slovenian culture based on a pre-existing cultural programme.

Keywords: cultural policy, choral scene, Public Fund for cultural activities of Republic of Slovenia, Festival Europa Cantat.

Kazalo vsebine

1	Uvod.....	6
2	Slovensko zborovstvo in kulturna politika do zborovstva.....	8
3	JSKD in zborovstvo.....	12
4	Evropska zborovska zveza – Europa Cantat	14
5	Festival Europa Cantat	16
5.1	Osnovne značilnosti	16
5.2	Postopek izbora mesta za trienalno organizacijo festivala	16
5.3	Organizacija festivala	17
6	Slovenska kandidatura za organizacijo festivala Europa Cantat 2009	18
6.1	Izvor ideje za organizacijo festivala EC v Sloveniji.....	18
6.2	Potek kandidature	18
6.3	Predvidena finančna sredstva	19
7	JSKD in financiranje ter možnost načrtovanja večjih projektov	20
7.1	Način financiranja JSKD.....	20
7.2	Možnost načrtovanja in financiranja festivala EC.....	20
7.3	Nacionalni program za kulturo.....	21
8	Pozitivni učinki festivala EC.....	23
8.1	Prisotnost glasbe in glasbenikov gostujoče države na festivalu	23
8.2	Festival EC v številkah.....	23
8.3	Finančna poročila festivala EC Utrecht 2009 in festivala EC Torino 2012	24
9	Mednarodni tabor zborov Šentvid pri Stični	27
9.1	Primerjava med festivalom EC in taborom zborov Šentvid pri Stični	27
10	Kulturni program v času predsedovanja Slovenije EU	29
10.1	Predlog kulturnega programa in aktivnosti Ministrstva za kulturo RS	29
10.2	Predlog kulturnega programa in aktivnosti Ministrstva za zunanje zadeve RS	31
10.3	Izbor končnega kulturnega programa in njegove kritike.....	32
11	Zaključek.....	34
12	Literatura	37

Priloga A: Intervju z Mihelo Jagodic, predstavnico Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnost

1 Uvod

Leta 2009 sem se udeležila programa za mlade menedžerje (Young Event Management Programme), ki ga je organizacija Europa Cantat vključila v program 17. festivala Europa Cantat. Festival je leta 2009 potekal v Utrechtu na Nizozemskem. Gre za zborovski festival, ki poteka vsaka tri leta v različnih evropskih krajih. Za teden dni združi pevce, skladatelje, dirigente, organizatorje in prostovoljce z vsega sveta. Zame je bil festival izjemna izkušnja, saj je poleg teoretičnih delavnic ponujal tudi praktično delo na samem festivalu. Mesto je tako zaživel s petjem.

Na eni izmed delavnic sem imela priložnost spoznati sekretarko organizacije Europa Cantat, gospo Sonio Greiner. V pogovoru mi je zaupala, da je bilo za organizacijo 17. festivala Europa Cantat prvotno izbrano mesto Ljubljana. Tako me je začelo zanimati, zakaj je Slovenija zavrnila organizacijo takšnega festivala, še posebej zato, ker je zborovsko petje oziroma zborovska kultura pri nas zelo razvita. Kandidaturo za festival Europa Cantat je pripravljala Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, ki je za organizacijo tega projekta potreboval finančno podporo s strani Ministrstva za kulturo Republike Slovenije. Ker od Ministrstva za kulturo RS nisem uspela dobiti odgovora o razlogu zavrnitve finančne podpore festivala, sem svoje analize usmerila v raziskovanje dogajanja na zborovskem področju v Sloveniji v obdobju 2007–2009. V tem obdobju je Slovenija tudi predsedovala Evropski uniji (v nadaljevanju EU), izbor kulturnega programa pa je potekal istočasno s kandidaturo za organizacijo festivala Europa Cantat.

Zanimalo me je, na kakšen način bi lahko Javni sklad za kulturne dejavnosti RS privedel do izpeljave ideje o festivalu Europe Cantat. Zakaj festival Europe Cantat ni bil vključen v slovensko kulturno dogajanje? Presodoben, preveč evropsko naravnan in premalo slovenske promocije, tuj po svojem izvoru, enkratnega značaja in ne del izvirnega slovenskega projekta s tradicijo? Zanimalo me je, kako je potekalo oblikovanje kulturnega programa Slovenije za čas predsedovanja EU in kakšne so bile njegove značilnosti? Ali je bilo predsedovanje kot enkratna priložnost ali kot projekt z dolgoročnejsimi posledicami za kulturo? Prav tako me je zanimalo, kakšna kulturna politika do zborovstva je prevladovala v takratnem obdobju.

V diplomskem delu bom najprej predstavila slovensko zborovstvo in kulturno politiko do zborovstva. Osredotočila se bom na odnos oblasti in njenih organizacij – med njimi Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (v nadaljevanju JSKD) – do tega področja, ter opredelila mehanizme in načine podpiranja zborovstva. Natančneje bom analizirala delovanje sklada na področju zborovstva. Nato bom predstavila organizacijo Europa Cantat in festival, ki ga Europa Cantat organizira skupaj z zborovsko organizacijo države gostiteljice festivala. Nadaljevala bom z analizo postopka izbora mesta za organizacijo festivala. Pozneje bom predstavila slovensko kandidacijo za organizacijo zborovskega festivala Europa Cantat za leto 2009, ki ga je pripravljala JSKD v sodelovanju s Cankarjevim domom. Prikazala bom financiranje JSKD in možne oblike financiranja festivala EC ter Nacionalni program za kulturo. Nato bom prikazala pozitivne posledice, ki jih ima festival Europa Cantat za državo gostiteljico. Pozneje se bom osredotočila na podoben mednarodni zborovski dogodek v Sloveniji, mednarodni tabor zborov Šentvid pri Stični, ki ga bom primerjala s festivalom Europa Cantat in podala ključne razlike med njima. Podobne razlike sem zasledila tudi pri predlogih kulturnega programa za čas pred in med predsedovanjem Slovenije EU, ki sta jih predlagala Ministrstvo za kulturo RS in Ministrstvo za zunanje zadeve RS. Predstavila bom različne pristope in predloge kulturnega programa, izhodišča, na podlagi katerih se je oblikoval končni program, ter končni izbrani program in njegove kritike. V zaključku bom podala odgovore na zastavljena vprašanja. Pri raziskovanju bom analizirala relevantne primarne in sekundarne vire ter opravila intervju s predstavnico Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti.

2 Slovensko zborovstvo in kulturna politika do zborovstva

Tradicija pevskih zborov v Sloveniji je izredno bogata. Gre za eno najbolj tradicionalnih področij participiranja posameznikov (Hafner in Boh 2003, 6). Po zadnjih podatkih naj bi delovalo okoli 3.100 zasedb s skupno 64.000 pevci, kar predstavlja okoli 3,2 % prebivalstva (Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti). Odraslih zasedb je približno 1.100, otroških in mladinskih pa okoli 800. Poleg tega so še cerkveni zbori, med njimi okoli 800 odraslih zasedb ter okoli 400 otroških in mladinskih. V Sloveniji imamo tri profesionalne zборе – Slovenski komorni zbor, ki deluje pod okriljem Slovenske Filharmonije, ter operna zbor SNG Opera in balet Ljubljana in SNG Maribor. Zbor RTV Slovenija deluje projektno.

Prej omenjeni profesionalni zbori delujejo v okviru državnih javnih zavodov in so zato financirani s strani Ministrstva za kulturo Republike Slovenije (v nadaljevanju MK). Poleg profesionalnih zborov financira MK tudi nekatere amaterske zборе na podlagi programskih pozivov oziroma projektних razpisov. V obdobju od leta 2007 do 2009 je MK omogočalo sodelovanje na večletnih programskih razpisih predvsem tistim kulturnim izvajalcem, »katerih ustanovitelji niso država ali lokalne skupnosti, je pa njihovo delovanje v javnem interesu primerljivo z delovanjem v javnem interesu javnih zavodov« (Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije 2011, 50). Tem izvajalcem je MK omogočalo sofinanciranje javnih kulturnih programov na primerljiv način kot javnim zavodom.

Pri pregledu finančnega poročila MK na področju glasbene umetnosti za obdobje od leta 2007 do leta 2009 (Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije 2007; 2008; 2009) ugotovimo, da sta izmed 28 izvajalcev bila izbrana in sofinancirana programa dveh zborov, ki sta Akademski pevski zbor Tone Tomšič in Carmina Slovenica. MK je v javnem pozivu namenilo finančno podporo »tistim javnim kulturnim programom, katerih dosedanje delovanje je bilo po kvalitativnih in po kvantitativnih kriterijih v strokovni in širši javnosti ovrednoteno kot vrhunsko oziroma kakovostno ter uspešno, obsežno in konsistentno, njihovi večletni programi dela pa vključujejo cilje in prioritete kulturne politike za naslednje triletno obdobje« (Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije 2006a, 2. poglavje).

Leta 2007 je bilo za glasbene programske razpise dodeljenih 1.127.955,32 €, od tega je Akademski pevski zbor Tone Tomšič prejel 49.894 €, zbor Carmina Slovenica pa 68.001 €

(Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije 2007, 21–3). Leta 2008 je bilo dodeljenih 1.225.350,70 €, od tega je Akademski pevski zbor Tone Tomšič prejel 51.157 €, zbor Carmina Slovenica pa 77.180 € (Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije 2008, 23–6). Leta 2009 je bilo dodeljenih 1.231.789,59 €, od tega je Akademski pevski zbor Tone Tomšič prejel 61.922 €, zbor Carmina Slovenica pa 69.338 € (Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije 2009, 26–8).

Tabela 2. 1: Programsko sofinanciranje in zborovstvo

	2007	2008	2009
Odstotek dodeljenih finančnih sredstev za zborovstvo v glasbenih programskih razpisih	10,45 %	10,47 %	10,66 %

Poleg programskih pozivov je MK razpisalo tudi projektni razpis, in sicer za »sofinanciranje večletnih projektov v obdobju od leta 2007 do leta 2009, ki izkazujejo vsaj triletno kontinuiteto delovanja in so dosegli visoko stopnjo prepoznavnosti v javnosti« (Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije 2006b, 1. poglavje). Z razpisom je želelo podpreti večletne kulturne projekte nevladnih in zasebnih kulturnih organizacij, katerih programi niso bili izbrani na javnem pozivu JP 22 2007–2009, ter javnih zavodov, ki v letu 2006 niso bili neposredno pozvani k predložitvi programa dela in finančnega načrta za leto 2007 s strani ministrstva (*ibid.*).

V kategoriji projektnih razpisov sta v letu 2007 bila financirana dva zbora, komorni zbor Ljubljanski madrigalisti in zbor Sv. Nikolaja, od skupno 90 izvajalcev (Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije 2007, 23–30). V letu 2008 so bili financirani štiri zbori, Komorni zbor Ljubljanski madrigalisti, Komorni zbor Ipavska, Kulturno društvo Orfej, Akademski pevski zbor Univerze na Primorskem, ter zborovski koncert ob jubileju skladatelja Jakoba Ježa v organizaciji izvajalca Sirius AB. MK je v letu 2008 s projektnim razpisom podprlo 108 glasbenih izvajalcev (Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije 2008, 26–34). Leta 2009 je finančno podporo pridobilo pet zborov, Akademski pevski zbor Univerze na Primorskem, Komorni zbor Ljubljanski madrigalisti, Mešani mladinski pevski zbor Veter, Primorski

akademski zbor Vinko Vodopivec in Mešani pevski zbor Obala od 111 izvajalcev (Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije 2009, 28–36).

Tabela 2. 2: Projektno sofinanciranje in odstotek zborovskih projektov

	2007	2008	2009
Odstotek financiranih zborovskih projektov znotraj celote financiranih glasbenih projektov	2,22 %	4,63 %	4,5 %

Leta 2007 je Ministrstvo za kulturo RS dodelilo za projektne razpise 470.710,15 €. Komorni zbor Ljubljanski madrigalisti je prejel 417,29 €, zbor Sv. Nikolaja pa 1.043 € (Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije 2007, 23–30). Leta 2008 je bilo za projektne razpise dodeljenih 517.201 €. Komorni zbor Ljubljanski madrigalisti je prejel 550 €, Komorni zbor Ipavska 1.650 €, Kulturno društvo Orfej 5.060 €, izvajalec Sirius 880 € in Akademski pevski zbor Univerze na Primorskem 1.980 € (Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije 2008, 26–34). Leta 2009 je bilo dodeljenih 558.873,51 €. Akademski pevski zbor Univerze na Primorskem je prejel 4.000 €, Komorni zbor Ljubljanski madrigalisti 3.500 €, Mešani mladinski pevski zbor Veter 2.000 €, Primorski akademski zbor Vinko Vodopivec 1.500 € in Mešani pevski zbor Obala 5.500 € (Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije 2009, 28–36).

Tabela 2. 3: Projektno sofinanciranje in zborovstvo

	2007	2008	2009
Odstotek dodeljenih finančnih sredstev za zborovstvo v glasbenih projektnih razpisih	0,31 %	1,96 %	2,95 %

Iz tabel lahko vidimo, da MK vsako leto povečuje finančna sredstva, namenjena izvajalcem na zborovskem področju. Kljub temu lahko vidimo, da glede na število zborovskih zasedb v

Sloveniji MK financira majhen delež le-teh. Na podlagi raziskave, imenovane Fenomen zborovske umetnosti na Slovenskem, ki je podala pregled nad delovanjem posameznih zborov za obdobje 1992–2002, ter na podlagi intervjuja s predstavnico JSKD ugotovimo, da večino zborov financirajo lokalne skupnosti in JSKD. Slednjega je ustanovila država z namenom, da spodbuja razvoj na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti, spodbuja ustvarjalnost na kulturnem področju in izvaja druge dejavnosti, določene z nacionalnim programom za kulturo (Zakon o Javnem skladu Republike Slovenije za kulturne dejavnosti 2010, 3. člen). JSKD je v letu 2007 dodelil 112.847 € za sofinanciranje zborovske dejavnosti in s tem sofinanciral zborovske projekte 108 izvajalcev (Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti 2007). V letu 2008 je dodelil 89.500 € za zborovsko dejavnost in tako sofinanciral projekte 89 izvajalcev (Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti 2008). V letu 2009 je dodelil 92.850 € in sofinanciral zborovske projekte 87 izvajalcev (Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti 2009).

3 JSKD in zborovstvo

Sklad skrbi za razvoj na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti, med katere sodi zborovstvo. Tako ima JSKD zelo pomembno vlogo za zborovsko dejavnost, saj s svojim delovanjem prispeva k ohranjanju in razvijanju zborovstva (Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti). JSKD

neodvisno odloča o izbiri programov in projektov s področja ljubiteljskih kulturnih dejavnosti, ki se financirajo iz nepovratnih sredstev proračuna Republike Slovenije za ljubiteljske kulturne dejavnosti, ter z izbranimi izvajalci teh programov in projektov sklepa pogodbe o financiranju oziroma sofinanciranju; neodvisno odloča o izbiri programov in projektov s področja ljubiteljskih kulturnih dejavnosti posameznikov oziroma organizacij različnih narodnosti v Republiki Sloveniji, ki se financirajo iz nepovratnih sredstev proračuna Republike Slovenije, razen o izbiri programov in projektov avtohtone italijanske in madžarske narodne skupnosti ter romske skupnosti, o katerih neposredno odloča ministrstvo, pristojno za kulturo (Zakon o Javnem skladu Republike Slovenije za kulturne dejavnosti 2010, 4. člen).

Omenjene pristojnosti sklad uresničuje z različnimi javnimi razpisi in pozivi, s katerimi sofinancira kulturne projekte ter programe kulturnih društev in zvez kulturnih društev, sofinancira projekte in manjše investicije v infrastrukturo, namenjeno kulturi, ter sofinancira posamezna področja dejavnosti (mreža multimedijskih centrov, skupnostne umetnosti) ali za specifične skupine (etnične manjšine) (Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti). Za izvedbo postopkov javnih razpisov in javnih pozivov ter sklepanja pogodb o sofinanciranju se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja uresničevanje javnega interesa za kulturo. Odločitve o sofinanciranju programov in projektov sprejema direktor na podlagi mnenj in ocen strokovno–programskih komisij, v skladu s poslovno politiko sklada in splošnimi pogoji poslovanja. Glede sofinanciranja projektov in programov ima stranka zoper odločitev direktorja pravico do pritožbe. O pritožbi odloča ministrstvo, pristojno za kulturo (Zakon o Javnem skladu Republike Slovenije za kulturne dejavnosti 2010, 11. člen).

Poleg financiranja programov in projektov različnih kulturnih društev sklad izvaja tudi lasten program, v katerega sodijo redno organizirane prireditve, izobraževalni programi, skrb za založništvo in podeljevanje nagrad (Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti). Prireditve, ki jih sklad organizira na zborovskem področju, so različne, med njimi Revija otroških in mladinskih zborov Zagorje ob Savi, Naša Pesem (tekmovanje slovenskih zborov v

različnih kategorijah), mednarodno tekmovanje za Veliko nagrado Evrope, festival »Sredi zvezd«, Revija izbranih malih pevskih skupin Slovenije, Sozvočenja (regijski koncerti odraslih zborov s tematskimi sporedi), Attacca (revija izbranih mladinskih zborov na tematske sporede) in svetovni dan zborovske glasbe (Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti 2012).

Omenjene prireditve potekajo na treh nivojih, območnem, regionalnem in državnem oziroma mednarodnem. Na območnih revijah se lahko predstavijo vsi, ki si želijo strokovni nasvet in nekakšno razporeditev, na kateri nivo – območni, regionalni ali državni – sodijo. Na regijskem področju se izmenjujejo regijska tekmovanja in tematske revije (Sozvočenja, Attacca). Na državnem in mednarodnem nivoju potekajo bienalne prireditve, in sicer eno leto državno tekmovanje, eno leto pa mednarodno tekmovanje. Prireditve, ki poteka brez izbora, je tabor zborov Šentvid pri Stični. Udeležba zborov na omenjenih prireditvah ima poseben pomen, saj večinoma vse občine upoštevajo pri financiranju strokovne nasvete spremljevalcev revij oziroma razporeditev, na kateri nivo sodi posamezen zbor (Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti).

Poleg omenjenega je pomembna vloga JSKD skrb za mednarodno sodelovanje. JSKD se povezuje s sorodnimi organizacijami iz tujine, med katerimi izstopa organizacija Europa Cantat. S slednjo je JSKD pripravljala kandidature za organizacijo zborovskega festivala Europa Cantat 2009 (Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti).

4 Evropska zborovska zveza – Europa Cantat

Evropska zborovska zveza – Europa Cantat (v nadaljevanju EC) predstavlja eno izmed vodilnih mrež zborovskih organizacij, zborov, posameznih dirigentov, pevcev in zborovskih menedžerjev celotne Evrope. Podprta je s strani Evropske unije, nemškega ministrstva za mlade in mesta Bonn. Je članica Mednarodne zveze za zborovsko glasbo (International Federation for Choral Music – IFCM), Evropsko-mednarodnega glasbenega sveta, Culture action Europe, Musica International in mreže zborovskih festivalov. Njena vizija je, da bi postala vodilna panevropska neprofitna organizacija, ki bi spodbujala in večala razumevanje ter sodelovanje med evropskimi državljani in vsemi drugimi prebivalci sveta v skupni dejavnosti, petju. Istočasno bi podpirala izmenjavo in razvoj kulturne dediščine ter izobrazbe (Europa Cantat).

Nastanek EC sega v šestdeseta leta prejšnjega stoletja. Vodilni zborovski dirigenti iz šestih evropskih držav ter državni uniji A cœur joie iz Francije in Arbeitskreis Musik in der Jugend iz Nemčije so leta 1960 v želji po organizacijski strukturi za mednarodne izmenjave in sodelovanja, ki so predstavljali glavno vodilo njihovih aktivnosti, ustanovili Evropsko federacijo mladih zborov (European Choral Association – Europa Cantat 2011). Prvo srečanje predstavnikov, ki se je odvijalo naslednje leto in katerega se je udeležilo 69 skupin iz dvanajstih različnih držav, je veljalo za prepričljivo potrditev o nastanku federacije. Leta 2011 se je Europa Cantat preimenovala v Evropsko zborovsko zvezo – Europa Cantat, ki je nastala kot rezultat spojitve med Europo Cantat in Arbeitsgemeinschaft Europäischer Chorverbände, ustanovljeno leta 1955.

Zveza si prizadeva izboljšanje kakovosti vokalne glasbe v Evropi. Pri tem podpira petje vseh starosti, s posebnim poudarkom na razvoju petja pri otrocih in mladih. Spodbuja kulturno raznolikost in podpira kulturno izmenjavo znotraj Evrope. Kot pomemben cilj postavlja mobilnost dirigentov, skladateljev in pevcev, ter istočasno podpira ustvarjanje inovativne sodobne vokalne glasbe. S pomočjo petja v zboru spodbuja promocijo strpnosti in vključenosti. Trudi se, da so njene aktivnosti dostopne vsem prebivalcem evropskih držav, vključno s tistimi, ki prihajajo iz geografsko, ekonomsko, socialno ali na kakršen koli drugi način prikrajšanih držav (Europa Cantat).

Dejavnosti omenjene zveze so raznovrstne. Od leta 2009 do leta 2011 je soorganizirala mednarodna tekmovanja za mlade zborovodje, konferenco o glasbenem izobraževanju in petju, festival Europe Cantat, svetovni zbor mladih, mednarodne pevske tedne, akademije za mlade dirigente, različne delavnice o petju, srečanje zborovskih strokovnjakov, študijske delavnice in konferenco za mlade menedžerje, Poverty Requiem ter Pécs Cantat. Omenjenih dogodkov se vsako leto udeleži preko 3.000 pevcev, dirigentov, skladateljev in menedžerjev iz več kot petdeset evropskih in ostalih držav (European Choral Association – Europa Cantat 2012).

5 Festival Europa Cantat

5.1 Osnovne značilnosti

Festival Europa Cantat je mednarodni festival s poudarkom na kulturni izmenjavi. Ta veliki glasbeni dogodek za teden dni združi več kot tri tisoč pevcev iz vse Evrope in ostalih predelov sveta. Udeležencem želi ponuditi priložnost srečanja, pridobitev pomembnih izobraževalnih izkušenj, petje svojega repertoarja, učenja nove glasbe, spoznavanje zborovske in vokalne tradicije države gostiteljice in sodelujočih držav, kot tudi novosti, inovacije, možnosti mednarodnega pregleda in oblikovanje dolgotrajnih odnosov (Europa Cantat Torino).

Glasbeni slogi, ki jih ponujajo delavnice, segajo od ljudske glasbe do vokalnega popa, džeza, stare glasbe, klasične glasbe skladateljev Haydna, Mozarta in Beethovna, operne glasbe, sodobne glasbe ter prvič izvajane skladbe. Festival je namenjen posameznim pevcem, vokalnim skupinam, zborom, dirigentom, skladateljem in v zadnjih letih tudi mladim menedžerjem. Poteka v različnih mestih po Evropi, koncerti pa se izvajajo v cerkvah in modernih koncertnih dvoranah. Za sodelujoče zборе so rezervirani posebni koncerti, kjer imajo možnost predstaviti svoj repertoar. Pomembno je tudi, da imajo udeleženci v času festivala možnost turizma, kratkih ekskurzij, kar dodatno pripomore k razpoznavnosti države gostiteljice (Europa Cantat).

5.2 Postopek izbora mesta za trienalno organizacijo festivala

Postopek izbora mesta poteka tako, da EC najprej pošlje posameznim organizatorjem kratko predstavitev festivala in vprašalnik. Pozneje se dogovori za srečanje in ogled prizorišč. Pri izbiri se upoštevajo velikost mesta, zadovoljiva infrastruktura, odmevnost festivala, obstoj dvorane ali trga, primerne za veliko število ljudi, razpoložljiva nizko plačljiva prenočišča, možne sobe za vadbe in možni viri financiranja. Zainteresirani predstavijo projekt in Svet EC odloči med dvema oziroma tremi kandidati, in sicer na podlagi njihove geografske lokacije, možnosti ter izzivov (Europa Cantat 2010).

5.3 Organizacija festivala

Za festival se oblikuje nova zveza, kjer so zastopani tako člani EC kot tudi lokalni, regionalni oziroma nacionalni partnerji organizacije. Nova zveza izvoli Svet, ki sprejema vse glavne odločitve o festivalu. EC v sodelovanju s partnersko organizacijo v gostujoči državi ustanovi evropsko glasbeno komisijo, ki začne pripravljati glasbeni program približno 3 leta pred začetkom festivala. Profesionalni glasbeniki sprejemajo predloge, pregledujejo dela in podajajo lastne ideje ter predloge o možnih skladbah in dirigentih. Pri tem skušajo ustvariti rdečo nit festivala, z nizanem različnih zvrsti ter glasbe iz posameznih obdobj, upoštevajoč geografsko raznolikost glasbe in dirigentov. Glasbena komisija predloži izbrani program Svetu, ki sprejme končno odločitev. Zborovska glasba gostujoče države je vedno v ospredju s številnimi delavnicami in dirigenti (Europa Cantat).

6 Slovenska kandidatura za organizacijo festivala Europa Cantat 2009

6.1 Izvor ideje za organizacijo festivala EC v Sloveniji

JSKD je v letih 2005 in 2006 pripravljala kandidacijo za organizacijo zborovskega festivala Europa Cantat 2009 (Jagodic 2013). Kandidacijo za festival je opiral predvsem na uspešno izpeljanem Evropskem simpoziju za zborovsko glasbo leta 1995, ki ga je izvedel s podporo Vlade RS in Mestne občine Ljubljana. Simpozij je potekal v Ljubljani, udeležilo se ga je okoli 1.500 glasbenikov, zvrstilo pa se je 35 koncertov vrhunskih izvajalcev z vsega sveta in 45 predavanj. Poleg prej omenjenega simpozija sta v Sloveniji potekala še 1. kongres Muzikološkega društva in Svetovni glasbeni dnevi. Festival Europe Cantat 2009 bi tako predstavljal že četrto veliko glasbeno kongresno prireditev pri nas. Predsedstvo EC si je prizadevalo, da bi bil 17. festival v eni izmed novih držav članic EU. Glede na velikost slovenske prestolnice, stanje stroke v Sloveniji in izkušnje, ki jih ima Slovenija pri prirejanju takšnih srečanj, je bila želja EC, da bi Slovenija gostila prej omenjeni festival (Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti 2005a).

6.2 Potek kandidature

Organizacija EC je navezala stik z JSKD o možnosti organizacije festivala. JSKD je pri pripravi kandidature sodeloval s Cankarjevim domom, s katerim sta pridobila potrebne podatke. Na podlagi teh podatkov je bila pripravljena groba finančna zgradba, sklad pa je prosil ministra in svetovalce za predstavitev projekta. Organizacija EC je pri slovenski kandidaturi delovala po pravilih, ki veljajo za izbor mesta za organizacijo festivala. Na podlagi teh je generalna sekretarka EC prišla v Slovenijo, kjer si je ogledala možna prizorišča za festival. Pozneje je MK sporočilo termin sestanka, ki so se ga udeležili direktor JSKD, predstavnik JSKD, generalna sekretarka EC, minister za kulturo in njegov svetovalac ter vodja direktorata. Projekt je po predstavitvi dobil načelno podporo, saj je bila potrebna natančnejša priprava finančnega načrta. Na naslednjem srečanju je bil minister nezadovoljen predvsem z dejstvom, da niso bili predstavljeni podrobni zneski, potrebni za izpeljavo festivala, ter da se ni moglo predvideti, koliko denarja se bo s projektom povrnilo državi. Kljub temu je minister potrdil finančno podporo projekta in dejal, naj se nadaljuje priprava kandidature. Pozneje je sledila predstavitev kandidature. Pol ure pred predstavitvijo je

predstavnica JSKD prejela klic tajnika ministra, da je minister umaknil finančno podporo projekta. Predstavnica JSKD je o tem seznanila generalno sekretarko EC, ki ji je svetovala, naj kandidaturo vseeno predstavi in da se bodo v primeru izbora Ljubljane pogovorili, kaj storiti (Jagodić 2013).

Na predstavitvi kandidature za organizacijo festivala EC je JSKD predstavil primerna prizorišča za delavnice, koncerte, predavanja, posvete in razstave. Pri vsakem prizorišču je navedel sliko, opis kapacitete oziroma število sedežev, ter tehnične podatke, med njimi velikost odra, opremo in inštrumente. Predstavil je možnosti in število prenočitev, tako v hotelih kot tudi nizkocenovnih prenočiščih, možnosti prehranjevanja, načine prevozov ter turistični program, ki bi potekal vzporedno s festivalom. Po uspešno opravljeni predstavitvi je EC izbrala in razglasila Slovenijo kot organizatorja 17. festivala EC (Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti 2005b). Kot je dejala predstavnica JSKD (v Jagodić 2013), je »predsednik EC po predstavitvi napisal pismo ministru za kulturo RS in predsedniku vlade o zelo uspešni kandidaturi in prošnji za ponoven premislek o možnosti sofinanciranja. Minister je odgovoril, da festival podpira moralno, finančno pa ne«.

6.3 Predvidena finančna sredstva

Za festival Europa Cantat leta 2009 je JSKD predvidel sredstva v vrednosti 1.891.200 €, od tega naj bi MK zagotovilo 605.000 €. JSKD je od institucij predvidel 844.000 € prihodkov. Poleg MK naj bi Evropska unija zagotovila 66.000 €, Mestna občina Ljubljana 55.000 € in JSKD 118.000 € prihodkov. 880.000 € je bilo predvidenih od plačila kotizacije udeležencev festivala, 112.200 € je bilo predvidenih na podlagi maloprodaje (prodane vstopnice, zgoščenke in spominki), 55.000 € pa naj bi zagotovili sponzorji. Pri tem bi bili zneski sklada in MK razdeljeni na obdobje treh let, kolikor bi trajala organizacija festivala, ostali prihodki pa bi bili vezani na leto 2009 (Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti 2006). JSKD je finančni načrt izdelal na podlagi finančnih poročil s prejšnjih festivalov v Mainzu leta 2006 in Barceloni leta 2003.

7 JSKD in financiranje ter možnost načrtovanja večjih projektov

7.1 Način financiranja JSKD

JSKD je ustanovljen s strani države in tako financiran iz proračuna Republike Slovenije. V letu 2009 je za svoje delovanje prejel 5.063.365 €, od tega je bilo 691.398 € namenjenih za izvedbo programov, ki so obsegali območno, regijsko in državno raven, 444.300 € pa je bilo namenjenih za sofinanciranje projektov kulturnih društev in zvez. Sklad je dolžan ustanovitelju vsako leto predložiti letni delovni program in finančni načrt. Ker je JSKD posredni proračunski uporabnik (Ministrstvo za finance 2003, 3. člen), mora vse projekte vezati na proračunsko, koledarsko leto. Letni delovni program vsebuje sofinancirane samostojne projekte društev in skupin, sofinanciranje investicij, mednarodno sodelovanje, projektno–razvojne in promocijske usmeritve, dokumentarno dejavnost, priznanja, državne programe, ki obsegajo vsa področja delovanja JSKD, ter regijske programe koordinacij območnih izpostav JSKD (Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti 2012).

Financiranje sklada se po pravilniku izvede po postopku neposrednega poziva:

1. neposredni poziv za predložitev predlogov letnih programov dela in finančnih načrtov izvajalcev (v nadaljevanju: program dela);
2. prispetje in evidentiranje letnih programov dela;
3. obravnava programov dela izvajalcev;
4. pojasnjevalni in usklajevalni razgovori z direktorji;
5. presoja in ocenjevanje na strokovnih komisijah;
6. obvestilo o mnenju strokovne komisije;
7. poročilo pristojnega uslužbenca/pristojne uslužbenke za posamezno področje (v nadaljevanju: uslužbenec);
8. določitev višine proračunskih sredstev za financiranje izvajalcev (Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije 2002, 2. člen).

7.2 Možnost načrtovanja in financiranja festivala EC

Projekt festival Europa Cantat je zahteval triletno organizacijo in dodatno finančno podporo. Če bi JSKD prijavil ta projekt v letni delovni program za leto 2009, bi moral zaradi velike vsote potrebnih sredstev za izpeljavo festivala opustiti tako vse druge redne programe na zborovskem področju, kot tudi programe na drugih dejavnostih. S tem pa ne bi bile izpolnjene obveznosti, za katere je bil JSKD ustanovljen in so kot obvezne tudi financirane. Tudi če bi nekateri programi sklada ne bili izvedeni iz opravičenih razlogov in njihova predvidena

sredstva prenesena v sredstva za izvedbo festivala, bi bila vsota sredstev premajhna, saj je festival finančno zelo drag (Jagodic 2013). Prav tako, ker je JSKD financiran s strani države, se ne more prijavljati na razpise, ki jih razpisuje Ministrstvo za kulturo RS in ki veljajo za profesionalne institucije in društva (Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije 2006a; Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije 2006b; Zakon o Javnem skladu Republike Slovenije za kulturne dejavnosti 2010, 2. in 15. člen). Ministrstvo bi lahko festival financiralo z izdajo sklepa o financiranju dodatnega programa. Če bi minister odobril projekt, bi bil potreben sklep vlade o višini in razporeditvi financiranja skozi tri leta, saj je sicer projekt finančno prezahteven, da bi bila mogoča organizacija na podlagi neformalnih zagotovil (Jagodic 2013).

7.3 Nacionalni program za kulturo

Iz prejšnjega podpoglavja je razvidno, da lahko sklad dodatne, večje projekte izpelje le na takšen način, da minister odobri izvedbo projekta (Jagodic 2013). Vendar v zakonu o JSKD ni nikjer posebej zapisano, na kakšen način se sprejme in financira dodatni program sklada. JSKD – kot nosilec javnega interesa na področju kulture – deluje na podlagi zakonodaje, programa dela in letnega izvedbenega načrta ter nacionalnega programa za kulturo (v nadaljevanju NPK), ki pa predstavlja strateški dokument, ki postavi cilje in prioritete kulturne politike (Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo 2002, 2. in 22. člen). NPK je torej strateški dokument razvojnega načrtovanja kulturne politike, ki izhaja iz zgodovinsko doseženega položaja kulture in s katerim se ugotovi vloga kulture v razvoju Slovenije in slovenskega naroda ter javni interes zanjo, opredelijo področja kulture, kjer se zagotavljajo tako kulturne kot tudi javne dobrine, načrtujejo investicije v javno kulturno infrastrukturo, postavijo cilji in prioritete kulturne politike in določijo čas za njihovo uresničenje ter kazalci, po katerih se bo merilo njihovo doseganje (Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo 2002, 10. člen). NPK predvidi usmeritve na področju investicij ter pravne, finančne in organizacijske usmeritve, ki so potrebne za njegovo uresničenje na državni in lokalnih ravneh. Program se sprejema za obdobje štirih let, pri čemer vsebuje tudi dolgoročne usmeritve, ki presegajo to obdobje (*ibid.*). Tako obstaja dokument, ki predvideva dolgoročnejše načrtovanje oziroma možnost za večletne projekte.

JSKD je pri NPK odgovoren za področje ljubiteljskih dejavnosti, kjer pa navaja zelo splošne naloge in cilje kulturne politike, ki veljajo za vsa področja delovanja sklada (Državni zbor

Republike Slovenije 2008, 13. poglavje). Ker je festival EC predstavljal organizacijsko in finančno zelo zahteven projekt, bi moral sklad z NPK v poglavju o opredelitvi javnega interesa in nalog kulturne politike na področju ljubiteljskih dejavnosti vključiti načrtovanje priprave in izvedbe festivala EC. Vendar tega ne zasledimo. V NPK 2008–2011 sicer zasledimo kot nalogo kulturne politike sklada »pripravo ali soorganizacijo mednarodnih prireditev in vključevanje projektov v programe Evropske unije« (*ibid.*), vendar ni nikjer omenjen festival EC. Glede na to, da je sklad pripravljaval kandidaturo za organizacijo festivala leta 2006, torej istega leta, kot se je pripravljaval novi NPK, bi moral sklad izkoristiti to možnost in festival nujno vključiti in načrtovati v NPK 2008–2011.

8 Pozitivni učinki festivala EC

8.1 Prisotnost glasbe in glasbenikov gostujoče države na festivalu

Leta 2009 se je festival EC odvijal v Utrechtu na Nizozemskem, leta 2012 pa je ta isti festival potekal v Torinu v Italiji. V Utrechtu je bil program festivala razdeljen na celotedenske delavnice, namenjene pevcem in zborom, na enodnevne raziskovalne delavnice, na program za dirigente in na poseben program, namenjen mladim menedžerjem (Young Event Management Programme – YEMP). Celoten čas festivala je potekalo 31 delavnic, med njimi je bilo 5 delavnic vodenih s strani nizozemskih dirigentov. Enodnevnih delavnic je bilo 33, od tega 24 vodenih s strani nizozemskih dirigentov, skladateljev, pevcev in koreografov. V dirigentskem programu je bilo 48 delavnic, od tega 14 seminarjev, vodenih s strani nizozemskih dirigentov. Program je predstavljal glasbo sveta in različne sloge. V sklopu dirigentskega programa so predstavili tudi posebnosti tamkajšnje glasbe. Predstavljen je bil flamski repertoar za otroške in mladinske zборе, flamska zborovska glasba s poudarkom na rekviemu skladatelja Vica Neesa ter nizozemski renesančni skladatelji (Urbanus 2009a). Na italijanskem programu festivala so 9 delavnic od skupaj 41 ponujenih vodili italijanski dirigenti, skladatelji in pevci. Na festivalu je bila predstavljena Vivaldijeva Gloria, glasba Alp, večglasje beneške tradicije, delavnica poj in kuhaj, italijanska opera, sredozemska glasba, Missa Papae Marcelli skladatelja Palestrine in delavnica Monteverdijeve glasbe (Europa Cantat Torino).

8.2 Festival EC v številkah

Festivala v Utrechtu se je leta 2009 udeležilo 2.619 udeležencev iz 50 držav, od tega jih je bilo največ iz Nizozemske in Nemčije, 1.389 udeležencev je bilo mlajših od 27 let. Sodelovalo je 80 zborov, odvijalo pa se je 80 koncertov in 119 delavnic. Festival je vodilo 99 svetovno znanih dirigentov. V organizaciji festivala je sodelovalo 250 prostovoljcev iz 34 držav. Organiziranih je bilo 1.836 ležišč, 171 pri družinah gostiteljicah, 396 v športnih dvoranah, 1.096 v študentskih stanovanjih in 171 na ladjah. Koncerte si je ogledalo okoli 30.000 gledalcev, organizatorji pa so zabeležili 800 prodanih vstopnic za enodnevne delavnice (Urbanus 2009b).

8.3 Finančna poročila festivala EC Utrecht 2009 in festivala EC Torino 2012

Tabela 8. 1: Prihodek denarja za festival EC v Utrechtu in Torinu

Prihodek denarja		UTRECHT	TORINO
Skupno:		3.467.121 €	2.693.800€
Udeleženci		841.938 €	1.239.000 €
Institucije		1.637.250 €	830.000 €
	EU	50.000 €	60.000 €
	Državne	723.999 €	200.000 €
	Regionalne	730.000 €	380.000 €
	Lokalne	857.250 €	190.000 €
Fundacije		/	120.000 €
Sponzorji		134.500 €	80.000 €
Maloprodaja		123.680 €	40.000 €
Drugo		5.753 €	84.800 €
Prispevek v naravi		357.030 €	300.000 € ; še ni dokončen znesek

Vir: Greiner (2013, 12–4).

Tabela 8. 2: Odhodek denarja za festival EC v Utrechtu in Torinu

Odhodek denarja		UTRECHT	TORINO	Kam gre denar?
Skupno:		3.467.092 €	2.693.800 €	
Organizacija		1.018.932 €	488.000 €	
	Osebjje	629.557 €	213.000 €	Ostane v državi
	Potovanje komisije in osebja	64.358 €	163.500 €	V tujino
	Stroški pisarn	224.446 €	31.500 €	Ostane v državi
	Plačilo licence	80.000 €	80.000 €	V tujino
	Drugo	20.571 €	/	
Umetniško področje	Koncerti, delavnice (note, honorar za dirigente, skladatelje,	448.993 €	275.000 €	Večina v tujino, 20 % ostane v državi

	orkestre, gostujoče zборе in skupine)			
Produkcija		1.747.482 €	1.464.800 €	
	Prenočišča	602.886 €	545.650 €	Ostane v državi
	Hrana	378.782 €	560.150 €	Ostane v državi
	Prevozi	57.966 €	15.000 €	Ostane v državi
	Najem prostorov	230.456 €	165.000 €	Ostane v državi
	Oprema prostorov	327.887 €	105.000 €	Ostane v državi
	Tehnična podpora in delo	49.236 €	20.000 €	Ostane v državi
	Ostalo	100.269 €	54.000 €	Ostane v državi
Komunikacija		214.264 €	166.000 €	Ostane v državi
Vračilo državi		37.422 €	/	Ostane v državi
Stroški v naravi		357.030 €	300.000 €	Ostane v državi

Vir: Greiner (2013, 13–4).

Tabela 8. 3: Povzetek prihodkov in odhodkov denarja za festival EC v Utrechtu in Torinu

	UTRECHT	TORINO
Prihodek od države	2.451.503 €	1.054.800 €
Prispevek v naravi	357.030 €	300.000 €
Prihodek iz tujine	1.015.618 €	1.339.000 €

Vsota denarja, potrošenega v državi	2.963.540 €	1.930.300 €
Stroški v naravi	357.030 €	300.000 €
Vsota denarja, potrošenega v tujino	503.552 €	463.500 €

Več denarja, potrošenega v državi, kot ga je država prispevala	512.037 €	875.500 €
--	------------------	------------------

Vir: Greiner (2013, 13–5).

Iz finančnih poročil lahko vidimo, da je bilo na obeh festivalih potrošenega denarja v državi mnogo več, kot ga je država prispevala za izvedbo festivala. V Utrechtu je država prispevala 2.451.503 €, v času festivala pa je bilo potrošenih 2.963.540 €, kar je 512.037 € več. V Torinu je bilo za festival prispevanih 1.054.800 € s strani države, v času festivala pa je bilo potrošenih 1.930.300 €, kar znaša 875.500 € več (Greiner 2011, 13–5). Pomembno je tudi to,

da je bil na vse storitve pri organizaciji festivala plačan davek, ki pa predstavlja direkten prihodek za državno blagajno.

9 Mednarodni tabor zborov Šentvid pri Stični

Spodbujanje in krepitev mednarodnega razumevanja in sodelovanja s pomočjo petja je pglavitna ideja festivala Europa Cantat. Podobna zamisel je nastala leta 1992 na 23. taboru zborov Šentvid pri Stični. Organizatorji so si želeli, da bi poleg zborov iz Slovenije in zamejstva sodelovali še pevski zbori iz vseh držav članic EU. Predsednik vlade Janez Janša je dejal, da podpira idejo, da bi na tabor povabili tudi zборе iz ostalih držav EU. Na ta način bi se dodatno poudaril namen prireditve, in sicer povezovanje vseh, ki prepevajo z zanosom v srcu in tako prispevajo k bogatitvi kulturne dediščine Slovenije in Evrope. »Šentvid pri Stični lahko postane prestolnica evropskega zborovskega petja in prijateljstva« (Janša v Bregar 2009). Tabor pevskih zborov v Šentvidu pri Stični je tradicionalno vsakoletno srečanje pevskih zborov iz Slovenije in zamejstva. Prireditev je dvodnevna, in sicer poteka vsak tretji vikend v juniju. V soboto se odvije koncert pevskih zborov iz zamejstva, v nedeljo pa množični koncert, ki se ga udeleži do 250 zborov in približno 5.000 pevcev. Tabor tako predstavlja eno največjih pevskih manifestacij v Sloveniji.

Leta 2008 je bil tabor vključen v kulturni program predsedovanja Slovenije EU. Na taboru so poleg slovenskih zborov in zborov iz zamejstva nastopili tudi pevski zbori iz držav članic EU. Ker je leta 2008 tabor Šentvid pri Stični postal prestolnica evropskega zborovskega petja, bi ta prireditev lahko predstavljala iztočnico za napoved festivala Europe Cantat, ki bi se leta 2009 odvil v Ljubljani. Podobno so storili v Pokrajinskem muzeju na Ptuju. Namreč v času predsedovanja so si želeli predstaviti večdnevno prireditev, imenovano Rimski dnevi v Petovioni. Vendar so se zaradi zahtevnosti organizacije odločili, da bodo leta 2008 organizirali le tridnevno dogajanje, ki bi ga poimenovali Rimski vsakdan v Petovioni. S prireditvijo pa bi nakazali dogodek, ki bi se v polni podobi razkril čez leto dni (Peklar 2008).

9.1 Primerjava med festivalom EC in taborom zborov Šentvid pri Stični

Festival EC in tabor zborov Šentvid pri Stični sta dva mednarodna zborovska dogodka. Festival EC združuje ljudi z vsega sveta, se odvija v različnih evropskih mestih, delavnice vodijo svetovno znani dirigenti, pevci in skladatelji različnih narodnosti, ob tem pa so na festivalu predstavljeni najrazličnejši žanri glasbe (Europa Cantat 2009). V primerjavi s festivalom EC se mednarodnost tabora Šentvid pri Stični kaže predvsem v združevanju

slovenskih pevcev in pevcev iz zamejstva, in sicer Italije, Avstrije in Madžarske, ter v doprinosu, ki ga imajo slovenski pevci po svetu. Leta 2008, v času predsedovanja Slovenije EU ter v letu medkulturnega dialoga, je organizatorjem tabora uspelo uresničiti idejo o sodelovanju zborov iz Evrope.

Po besedah Jerneja Lampreta, vodje upravnega odbora tabora, je sama prireditev pomembna za »ohranjanje kulturne identitete in narodnostnega izročila« (Dnevnik.si 2010). V primerjavi s tem je glavna ideja festivala EC medkulturna raznolikost ter skrb za spoznavanje, razumevanje in sobivanje različnih kultur v petju (Europa Cantat 2009). Hkrati festival EC ponuja raznolike delavnice na različnih nivojih, od tistih, ki ne zahtevajo posebnega predznanja, do tistih, ki so profesionalne. Prav tako se odvijajo koncerti posameznih svetovno znanih zborov, uspešnih zborov iz države gostiteljice festivala in zaključni nastopi delavnic. Tabor Šentvid pri Stični je »izjemnega pomena zlasti zato, ker je za veliko zborov ena redkih možnosti, da se predstavijo in srečajo s podobnimi zbori. Repertoar izbranih skladb je izključno slovenski in izbran tako, da ga je mogoče izvajati v množični zasedbi in z zbori, ki imajo določene tehnične omejitve« (M. K. 2012). Vsako leto na prireditvi nastopi okoli 150 zborov s 3.000 do 4.000 pevci.

Prireditve, ki privablja takšno število ljudi, ima za kraj pozitivne ekonomske posledice. Učinki množičnega udejstvovanja pri takšnem projektu so še bolj vidni pri festivalu EC. Namreč festivala se udeleži okoli 3.000 pevcev iz različnih držav sveta. V sami organizaciji festivala sodeluje okoli 250 prostovoljcev, prav tako iz različnih držav. Organizira se okoli 2.000 ležišč. Koncerte si ogleda okoli 30.000 gledalcev. Pomembno je, da imajo udeleženci v času festivala možnost turizma in ekskurzij. Na takšen način se podpira razvoj kulturnega turizma (Europa Cantat 2009). Iz te primerjave je razvidno, da je tabor Šentvid pri Stični dogodek, usmerjen v množično skupno petje slovenskih pesmi, medtem ko je festival EC mnogo bolj obširen.

10 Kulturni program v času predsedovanja Slovenije EU

Slovenija je prvo polovico leta 2008 predsedovala EU kot prva nova članica EU. Izbor kulturnega programa, ki bi spremljal predsedovanje, je potekal istočasno kot kandidatura za organizacijo festivala EC. Za ta del projekta je skrbela podskupina za komuniciranje z javnostmi in promocijo Slovenije (v nadaljevanju KOMPRO), ki jo je vodil Urad vlade Republike Slovenije za informiranje, sodelovala pa je z drugimi ministrstvi in vladnimi službami ter projektnimi podskupinami znotraj projekta predsedovanja (Urad Vlade za informiranje Republike Slovenije 2005b). Pomembno sporočilo, ki ga je želela Slovenija podati EU in svetu v času predsedovanja, je bilo, da je »Slovenija /.../ mlada, demokratična, urejena, moderna, tehnološko in gospodarsko razvita evropska država, ki ima jasno oblikovana stališča do aktualnih vprašanj evropske in svetovne politike, ki lahko s svojim znanjem in izkušnjami sodeluje tudi pri reševanju najtežjih vprašanj sodobnega časa, ki se je pripravljena spopasti z največjimi izzivi, in ki lahko prevzema in uspešno izvršuje najodgovornejše naloge na mednarodnem prizorišču« (*ibid.*).

Na podlagi prej omenjenega izhodišča so Ministrstvo za kulturo, RS Ministrstvo za zunanje zadeve RS in Urad vlade za informiranje pripravili posamezne predloge kulturnega programa in aktivnosti za čas pred in med predsedovanjem EU (Urad Vlade za informiranje Republike Slovenije 2005a). Podobne razlike, ki sem jih v prejšnjem poglavju omenjala med festivalom EC in taborom Šentvid pri Stični, se pojavljajo tudi med predlogi kulturnih programov posameznih ministrstev.

10.1 Predlog kulturnega programa in aktivnosti Ministrstva za kulturo RS

Okvirni program je bil pretežno naravnani na dogodke v Sloveniji v času pred in med predsedovanjem, vsebinsko pa se je navezoval na medkulturni dialog, ki je bil proglašen kot osrednja tema EU v letu 2008. Pomemben del promocije kulture za Evropo v Sloveniji je temeljil na obogatitvi že obstoječih in utečenih domačih programov, festivalov in drugih visokokakovostnih prireditelj in je na takšen način v večji meri izkoriščal siceršnjo redno produkcijo. Program je vseboval tudi dogodke, ki so bili vezani na dve pomembni obletnici, leto Jožeta Plečnika 2007 in obeležitev 500. obletnice rojstva Primoža Trubarja (Urad Vlade za informiranje Republike Slovenije 2006a).

Ministrstvo za kulturo RS je predlagalo razpis natečaja za glasbeno simfonično delo velikega formata, ki bi se ga udeležili skladatelji vseh evropskih nacionalnosti in bi bilo izvedeno leta 2008. Delo bi moralo opozarjati na evropsko multikulturnost, na sožitje različnih glasbenih kultur in tradicij, na pestrost evropske glasbe in na poudarek aktualne evropske kulturne raznolikosti. Predlagana je bila razstava "Ljubljaniča", s podnaslovom naravni fenomen Krasa in Ljubljaniča kot stičišče več kultur od prazgodovine do danes. Razstava bi prikazala fenomen plovne poti, vezi med reko in mestom ter izjemen pomen Ljubljaniče kot arheološkega najdišča v evropskem merilu. Predlagana je bila tudi razstava o Primožu Trubarju, ki se bi ukvarjala s postajami na Trubarjevi življenjski poti, z osebnostmi, ki so imele nanjo odločilen vpliv, in z okoliščinami, ki so imele za posledico njegovo kapitalno delo (*ibid.*).

Poleg prej omenjenih del je Ministrstvo za kulturo RS predlagalo še razstavo o Jožetu Plečniku, razstavo vrhunske tradicionalne umetnosti, retrospektivne razstave treh vrhunskih sodobnih slovenskih slikarjev, intermedijski projekt »Od Ljubljane do Lizbone« in »Od Ljubljane do Berlina«, ki bi na sodoben način prikazal pot med tremi prestolnicami. Predlagalo je dneve slovenske kulture v Budimpešti, IETM – plenarno srečanje mednarodne mreže za gledališča v Ljubljani, predstavitev Slovenije kot osrednjega gosta na mednarodnem knjižnem sejmu v Leipzigu v času predsedovanja Nemčije EU, biblični festival na Pogačarjevem trgu, izdajo knjige o slovenski zgodovini v petih jezikih, udeležbo slovenskih filmov in ustvarjalcev na pomembnih filmskih festivalih, med njimi Cannes, Berlin, Benetke, koncert Terre Folk s simfoniki RTV, predstavitev glasbene produkcije in ustvarjalnosti Slovenije na mednarodnem glasbenem festivalu MIDEM v Cannesu in predstavitev Slovenije na Beneškem bienalu arhitekture. Predlagalo je tudi dodatno podporo in vsebinsko razširitev festivalov Dnevi poezije in vina, mednarodni grafični bienale, mednarodni lutkovni bienale, festival Izzven, festival Lent, Kino Otok, Jazz Cerklno in Jazz festival Ljubljana. Predlagan je bil tudi forum znanih evropskih mislecev ob srečanju kulturnih ministrov EU na temo medkulturni dialog in udeležba v programu Evropske kulturne prestolnice Liverpool 2008 (*ibid.*).

10.2 Predlog kulturnega programa in aktivnosti Ministrstva za zunanje zadeve RS

Ministrstvo za zunanje zadeve RS je pri pripravi kulturnega programa upoštevalo politične prioritete predsedovanja, in sicer širitev na zahodni Balkan, prihodnost Evrope, evropska ustava in državljanstvo, evrosredozemska politika, lizbonska strategija, energetika in trajnostni razvoj, dejstvo, da je Evropska komisija leto 2008 razglasila za evropsko leto medkulturnega dialoga in za mednarodno polarno leto. Upoštevalo je tudi predlagane delovne teme slovenskega predsedovanja kultura, etiko in trajnostni razvoj ter 500. obletnico rojstva Primoža Trubarja. Ministrstvo je predlagalo posamezne kulturne dogodke, ki naj bi se odvijali ob pomembnih političnih dogodkih v času predsedovanja in koncept programa za slovenska diplomatsko-kulturna predstavništva v času predsedovanja. Pri tem bi izpostavila naslednje projekte:

Projekt *Izgubljena in najdena Evropa (Europe Lost and Found)*, ki ga je zasnovala mednarodno uveljavljena slovenska vizualna umetnica Marjetica Potrč in ameriški umetnik Kyong Park. Šlo je za interdisciplinarno in multinacionalno zasnovan raziskovalni projekt, ki je želel artikulirati in si predstavljati evolucijo in transformacijo meja in teritorijev Evrope.

Projekt *Makrolab*, ki ga je zasnoval avtor Marko Peljhan. Projekt je bil prvič predstavljen na eni izmed najpomembnejših razstav sodobne umetnosti, na *Dokumenti* v Kasslu leta 1997 in naj bi trajal do leta 2007 oziroma 2008, ko naj bi se dokončno fizično naselil na Antarktiki in Arktiki ter se tako prelevil v prvo mobilno polarno bazo. Ministrstvo je projekt opisalo kot kompleksno transnacionalno interakcijo med konceptualno umetnostjo, arhitekturo, družbo in znanostjo. Projekt je bil sprejet tudi v program Mednarodnega polarnega leta 2008.

Projekt *Noordung*, kozmistična opera o Hermanu Potočniku Noordungu, konstruktorju geostacionarnih satelitov, režiserja in koreografa Dragana Živadinova, v produkciji Zavoda Atol, ki bi bila izvedena v neposredni povezavi s središčem za usposabljanje kozmonavtov Jurija Gagarina. Pri tem bi umetniško raziskovali spremenjene prostore gravitacije, in sicer bi mladi umetniki raziskovali v pogojih gravitacije G0 in G9, prav tako pa je projekt predvideval bivanje prima balerine Mateje Rebolj na mednarodni vesoljski postaji (Urad vlade za informiranje Republike Slovenije 2006a).

Predlagana je bila tudi druga faza projekta Memory Play na temo slovenskega industrijskega dizajna, prenosljiva zvočna instalacija Robovox, serije predstavitev sodobne slovenske ustvarjalnosti v obliki manjših, manj zahtevnih projektov v sodelovanju s kulturnimi institucijami, kot so ŠKUC, Kapelica, Kibla in Bunker, sodelovanje na pomembnih mednarodnih kulturnih prireditvah, festivalih in sejmi v letu 2008, med njimi Expo 2008, Evropska prestolnica kulture Liverpool 2008, Womex, Midem, Eurosonic, prav tako organizacija kongresa mreže IETM, katere del je tudi Balkan Express (*ibid.*).

10.3 Izbor končnega kulturnega programa in njegove kritike

Za končni izbrani program so bila pomembna izhodišča, da je leto 2008 razglašeno za leto medkulturnega dialoga, da se povežeta gospodarski in kulturni resor, da se predstavi tako tradicija kot tudi sodobna ustvarjalnost, in da se izhaja predvsem iz že izdelanih kakovostnih vsebin in iz obstoječih potencialov, saj dosedanje izkušnje kažejo, da je na takšen način učinek mnogo večji, kot če bi večino sredstev uporabili za produkcijo povsem novih umetniških projektov (Urad Vlade za informiranje Republike Slovenije 2005a). Glede na zadnje izhodišče projekti, ki jih je predlagalo Ministrstvo za zunanje zadeve RS, med njimi Izgubljena in najdena Evropa, Makrolab ter Noordung, zaradi svojega enkratnega značaja izpadejo iz samega izbora.

Glede promocije kulture za Evropo v Sloveniji je bilo za izbrani končni program pomembno dejstvo, da predstavljajo osrednjo nit promocije izbrani projekti, programi in festivali, ki sicer predstavljajo najbolj zanimive vsakoletne kulturno umetniške dogodke v Sloveniji. Pomemben cilj je bil, da bi se že obstoječih festivalov v Sloveniji udeležilo čim več tujih ustvarjalcev, tuje strokovne javnosti, kritikov in novinarjev. Na takšen način bi pripomogli k večji prepoznavnosti Slovenije. Dodatna sredstva posameznih dogodkov bi se namenila za dodatne aktivnosti, ki bi še bolj pripomogle k mednarodni promociji, delnemu pokrivanju stroškov obiska selektorjev, producentov in novinarjev iz tujine ter izdaji promocijskih oziroma predstavitvenih revij v tujih jezikih (*ibid.*).

Pri promociji kulture v tujini je bil pomemben poudarek na predstavitvi slovenske ustvarjalnosti v prioritetnih državah in lokacijah – Bruselj, Nemčija, Portugalska in sredozemsko področje – definiranju političnih dogodkov in spremljajočega programa ter vključitvi na ostale pomembne mednarodne dogodke v letu 2008. Glede projektov Noordung,

Makrolab, Europe Lost and Found je bilo izpostavljeno dejstvo, da bi jim vključitev v slovenski program predsedovanja dala prvenstveno slovenski pečat (*ibid.*).

Ministrstvo za kulturo RS je bilo na podlagi dogovora odgovorno za osrednje promocijske projekte, ki so večinoma izhajali iz predloga kulturnega programa ministrstva in med katerimi velja omeniti koncert Slovenske filharmonije v Bruslju, razstavo Jožeta Plečnika, razstavo in mednarodni simpozij o Primožu Trubarju, mednarodno konferenco »Evropa, svet, humanost«, razstavo slovenskih impresionistov, razstavo o 1. svetovni vojni, plenarno srečanje mednarodne mreže za gledališča IETM in tabor slovenskih pevskih zborov (Urad Vlade za informiranje Republike Slovenije 2006b). Kot je dejala Helena Drnovšek Zorko (Zorko 2006), je bil program naravnani v »klasično promocijo slovenske kulture in identitete«.

Predloga programa za čas predsedovanja, ki sta ju predlagala Ministrstvo za kulturo RS in Ministrstvo za zunanje zadeve RS, sta odražala tradicijo na eni ter sodobnost na drugi strani. Končni izbrani program je promoviral bolj klasične in tradicionalne umetniške zvrsti namesto sodobnih umetniških trendov in je prav zato doživel številne kritike (Simčič 2006). Jelka Šutej Adamič (Adamič 2007) je zapisala, da bi predsedovanje narekovalo ponudbo drugačnosti, svežine in predvsem produkcije tega trenutka namesto seznanjanja Evrope z našo preteklostjo. »Saj nam ni treba nenehno dokazovati, da smo, vsaj na področju umetnosti, že dolgo enakovredni razvitejšim evropskim državam. Ob predsedovanju se nam ponuja priložnost, da se Evropi predstavimo tukaj in zdaj« (*ibid.*).

Težava je bila tudi v tem, da je bil program osredotočen samo na promocijske aktivnosti Slovenije. Namreč, kot je dejala Nevenka Koprivšek (v Simčič 2006), »/s/ mo predstavniki širše kulturne skupnosti, zato bi morali ponuditi svojo vizijo kulture v evropski skupnosti in hkrati promovirati to skupnost in njene vrednote napram drugim skupnostim, celinam. Mi pa sebi predstavljamo sebe. /.../ Poleg tega bi morali poudariti, da smo mlada, sodobna država z vizijo, da smo občutljivi za manjšinske probleme, da smo most med vzhodom in zahodom, Balkanom in Sredozemljem«. Poleg tega je po besedah Mitje Rotovnika, direktorja Cankarjevega doma, bilo porabljenega preveč denarja, ki je bil namenjen za promocijo kulture v času predsedovanja, za projekte, ki bi dejansko morali biti financirani iz denarja za redne programe (*ibid.*).

11 Zaključek

Festival EC je finančno in organizacijsko zelo zahteven projekt. JSKD je za organizacijo tega potreboval finančno podporo s strani Ministrstva za kulturo RS. Kot je razvidno iz naloge, se je kot edina možnost za izpeljavo projekta izkazala ta, da bi minister podprl projekt in sprejel sklep o financiranju dodatnega programa JSKD, s katerim bi vlada določila višino in razporeditev sredstev. To je JSKD naredil in pridobil finančno podporo MK, vendar je bila ta umaknjena tik pred predstavitvijo kandidature za organizacijo festivala. Festival EC je predstavljal preveliko neznanko za slovenski prostor, predvsem s finančnega vidika. Pri predstavitvi projekta ministru s strani JSKD je manjkala natančnejša finančna struktura same organizacije festivala, predvsem pa to, da ni bilo prikazano, koliko in kaj bi država z organizacijo takšnega festivala pridobila.

Vendar v sistemu obstaja dokument, ki služi za dolgoročnejše načrtovanje na področju kulture. NPK – kot strateški dokument – predvideva cilje in prioritete kulturne politike, usmeritve na področju investicij ter pravne, finančne in organizacijske usmeritve, ki so potrebne za uresničitev programov (Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo 2002, 10. člen). JSKD je odgovoren za načrtovanje kulturne politike na področju ljubiteljskih dejavnosti. Možnost sodelovanja pri načrtovanju kulturne politike na področju delovanja sklada bi moral sklad izkoristiti kot priložnost, kjer bi načrtoval večletni projekt festival EC. Iz dejstva, da ni nihče videl v NPK pravega mesta, v okviru katerega bi morali načrtovati tako velik projekt, ki se je nanašal na prihodnja leta in je zahteval vnaprejšnje načrtovanje, lahko sklepam, da NPK preprosto ni obravnavan kot strateški dokument srednjeročnega načrtovanja kulturne politike, ampak predvsem kot dokument, ki je samemu sebi namen. Kot kaže moj primer, se pomembni projekti v kulturni politiki odvijajo na ravni neposrednega dialoga z nosilci oblasti, mimo predvidenih demokratičnih mehanizmov. Če bi stvari potekale po predvidenih poteh, bi bilo pričakovati, da bo JSKD pri pripravi NPK za obdobje 2008–2011 vključil in načrtoval projekt festival EC in tako dal svoji iniciativi uradno težo. Brez tega koraka je uresničitev projektov popolnoma odvisna od volje nosilcev oblasti. Vendar večina velikih in enkratnih projektov doleti Slovenijo brez njene aktivne vloge. Pravzaprav je za Slovenijo značilno, da ji je treba velike projekte vsiliti, kot na primer Evropska prestolnica kulture, namesto da bi se vseh velikih iniciativ lotila strateško in z resnim premislekom, ki bi mu sledil tudi sistematični pristop z jasno vizijo.

Podobno usodo festivala EC so doživeli projekti, ki jih je Ministrstvo za zunanje zadeve RS predlagalo kot del kulturnega programa v času predsedovanja Slovenije EU. Slovenija je želela EU in svetu v času predsedovanja podati sporočilo, da je »mlada, demokratična, urejena, moderna, tehnološko in gospodarsko razvita evropska država« (Urad Vlade za informiranje Republike Slovenije 2005b). Vendar je končni program promoviral predvsem tradicionalno slovensko kulturo, v katerega je bil vključen tudi tabor zborov Šentvid pri Stični. Kot izhodišče za izbor kulturnega programa je bilo pomembno, »da se izhaja predvsem iz že izdelanih kakovostnih vsebin in iz obstoječih potencialov, saj dosedanje izkušnje kažejo, da je na takšen način učinek mnogo večji, kot če bi večino sredstev uporabili za produkcijo povsem novih umetniških projektov« (Urad Vlade za informiranje Republike Slovenije 2005a). Projekti, ki jih je predlagalo Ministrstvo za zunanje zadeve RS, so bili, podobno kot festival EC, organizacijsko in finančno zahtevni, sodobni ter enkratnega značaja in tako niso predstavljali že obstoječega slovenskega kulturnega programa. Prav zato niso bili izbrani v program predsedovanja. Glede na to, da je bilo eno izmed pomembnih izhodišč pri izboru kulturnega programa tudi medkulturni dialog, saj je bilo leto 2008 razglašeno za leto medkulturnega dialoga, bi bilo možno to idejo uresničiti s festivalom EC leta 2009. Še posebej zato, ker je medkulturni dialog glavna ideja samega festivala.

Poleg spodbujanja medkulturnega dialoga skuša festival razvijati vokalno kulturo ter omogočati izobraževanje na tem področju, predvsem za otroke in mladino. Razvijanje kulturne zavesti in izražanja pri otrocih in mladini je tudi eno izmed načel kulturne politike v NPK. Festival tako spodbuja povezovanje med kulturo, izobraževanjem in inovacijo, spodbuja kulturni turizem in ima pozitiven ekonomski učinek za državo gostiteljico, kar dokazujeta finančni poročili preteklih festivalov. Prav tako se mednarodni publiko predstavi glasba in glasbeniki države gostiteljice. Vendar žal kulturne politike v Sloveniji ne prebudi niti dogajanje v drugih delih Evrope, saj prej omenjenih dejavnikov ne upošteva. Istočasno pa NPK govori o multiplikativnih učinkih kulture in o kulturnih industrijah.

Ker predstavlja slovensko zborovstvo eno izmed vodilnih umetniških sil v Evropi, bi festival EC tako omogočal prepoznavnost vrhunskosti naših zborov, njihovih zborovodij in istočasno omogočil slovenskim zborom spoznavanje ostalih glasbenih tradicij. Leta 2009 je mednarodni tabor pevskih zborov v Šentvidu pri Stični praznoval 40. obletnico, leto prej pa je bil vključen v program slovenskega predsedovanja EU. Tu se odpira vprašanje, zakaj ni prišlo do razmisleka o tem, da bi lahko omenjene dogodke povezali s festivalom EC leta 2009?! Na

takšen način bi se dodatno potrdila pomembnost zborovstva v Sloveniji, poleg tega pa bi lahko slovensko predsedovanje EU leta 2008 izkoristili kot priložnost promocije omenjenih dogodkov in s tem prikazali predsedovanje kot projekt z dolgoročnejšimi posledicami za slovensko kulturo.

12 Literatura

Adamič, Šutej Jelka. 2007. Tukaj in zdaj. *Delo*, 26 (16. november).

Bregar, Ilija, ur. 2009. *Pojo naj ljudje. Štirideseti tabor slovenskih pevskih zborov. Kronika taborov*. Šentvid pri Stični: Grafika Zlatečan.

Dnevnik.si. 2010. Že 41. tabor slovenskih zborov, 17. junij. Dostopno prek: <http://www.dnevnik.si/clanek/1042367583> (26. marec 2013).

Državni zbor Republike Slovenije. 2008. *Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2008–2011*. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200835&stevilka=1428> (28. marec 2013).

Europa Cantat. Dostopno prek: <http://www.europeanchoralassociation.org> (12. februar 2012).

--- 2009. *Europa Cantat Festival*. Bonn: interno gradivo.

--- 2010. *Questionnaire for organisations interested in hosting a Europa Cantat festival*. Bonn: interno gradivo.

Europa Cantat Torino. Dostopno prek: <http://www.ectorino2012.it/> (23. februar 2012).

European Choral Association – Europa Cantat. 2011. *Statutes of the European Choral Association – Europa Cantat*. Dostopno prek: http://www.europeanchoralassociation.org/fileadmin/redaktion/Dateien_Europa_Cantat/Membership/Statutes_ECA-EC-2011_GB.pdf (12. februar 2012).

--- 2012. *Tri–Annual report 2009–2011 for IFCM General Assembly*. Dostopno prek: <http://www.ifcm.net/public/doc/786.pdf> (15. februar 2012).

Fink Hafner, Danica in Tomaž Boh. 2003. *Fenomen zborovske pevske umetnosti na Slovenskem – ciljni raziskovalni program*. Ljubljana: Inštitut za družbene vede, center za politološke raziskave.

Greiner, Sonja. 2013. *Impact of Festival on city*. Bonn: interno gradivo.

Jagodic, Mihela. 2013. Intervju z avtorico. Ljubljana, 1. marec.

Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti. Dostopno prek: <http://www.jskd.si/> (5. marec 2013).

--- 2005a. *XVII. Festival Europa Cantat, Ljubljana 2009*. Ljubljana: interno gradivo.

--- 2005b. *Kandidatura Festival Europa Cantat*. Ljubljana: interno gradivo.

--- 2006. *Finančni načrt Festival Europa Cantat*. Ljubljana: interno gradivo.

--- 2007. *Projektni poziv 2007–vokalna*. Ljubljana: interno gradivo.

--- 2008. *Projektni poziv 2008–vokalna*. Ljubljana: interno gradivo.

--- 2009. *Projektni poziv 2009–vokalna*. Ljubljana: interno gradivo.

--- 2012. *Poslovni in finančni načrt Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti za leto 2012*. Ljubljana: interno gradivo.

M. K. 2012. *Pesem je nekaj magičnega, je jezik ljubezni, ki daje moč*. RtvSlo, 17. junij. Dostopno prek: <http://www.rtv slo.si/kultura/glasba/pesem-je-nekaj-magicnega-je-jezik-ljubezni-ki-daje-moc/285500> (26. marec 2013).

Ministrstvo za finance. 2003. *Pravilnik o določitvi neposrednih in posrednih proračunskih uporabnikov državnega in občinskih proračunov*. Dostopno prek: http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r05/predpis_PRAV4805.html (7. marec 2013).

Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. 2002. *Pravilnik o načinu izvajanja financiranja javnih zavodov, javnih skladov in javnih agencij na področju kulture*. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=2002117&stevilka=5704> (23. marec 2013).

--- 2006a. *Javni poziv za izbor javnih kulturnih programov na področjih umetnosti in knjige, ki jih bo v letih 2007–2009 sofinancirala Republika Slovenija iz proračuna, namenjenega za kulturo*. Dostopno prek: http://www.arhiv.mk.gov.si/si/javne_objave/razpisi_pozivi_in_javna_narocila/javni_pozivi/indexccb8.html?tx_t3javnirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=649 (5. marec 2013).

--- 2006b. *Javni razpis za izbor večletnih kulturnih projektov na področjih umetnosti in knjige, ki jih bo v obdobju 2007–2009 sofinancirala Republika Slovenija iz proračuna, namenjenega za kulturo*. Dostopno prek: http://www.arhiv.mk.gov.si/si/javne_objave/razpisi_pozivi_in_javna_narocila/javni_razpisi/index9e82.html?tx_t3javnirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=788 (5. marec 2013).

--- 2008. *Poročilo o (so)financiranju kulturnih programov in projektov v letu 2007*. Dostopno prek: http://www.arhiv.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Podatki/Letna_porocila/FINPOR07.pdf (11. avgust 2012).

--- 2009. *Poročilo o (so)financiranju kulturnih programov in projektov v letu 2008*. Dostopno prek: http://www.arhiv.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Podatki/Letna_porocila/financno_porocilo_za_2008.pdf (11. avgust 2012).

--- 2010. *Poročilo o (so)financiranju kulturnih programov in projektov v letu 2009*. Dostopno prek: http://www.arhiv.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Podatki/Letna_porocila/finan_2009.pdf (11. avgust 2012).

--- 2011. *Analiza stanja na področju kulture*. Dostopno prek: http://www.arhiv.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Podatki/Letna_porocila/2011/Analiza_Stanja-web-finalno.pdf (11. avgust 2012).

Peklar, Pičenko Slavica. 2008. Rimski popoldnevi v Sončnem parku. *Večer*, 25 (8. marec).

Simčič, Plahuta Valentina. 2006. Kulturni program med predsedovanjem EU. Zazrt v preteklost namesto v sedanost. *Delo, Sobotna priloga*, 20–1 (22. julij).

Urbanus, Claar. 2009a. *Europa Cantat XVII. Festival Guide*. Bunnik: DrukkerijLibertas.

--- 2009b. *Persbericht festival Europa Cantat*. Utrecht: interno gradivo.

Urad Vlade za informiranje Republike Slovenije. 2005a. *Naloge programa promocije Slovenije v času slovenskega predsedovanja EU*. Ljubljana: interno gradivo.

--- 2005b. *Povzetek projektne naloge za odnose z javnostmi in promocijo*. Ljubljana: interno gradivo.

--- 2006a. *Gradiva podskupine za komunikacijo z javnostmi in promocijo*. Ljubljana: interno gradivo.

--- 2006b. *Priprava kulturnega in splošno promocijskega programa ob slovenskem predsedovanju EU*. Ljubljana: interno gradivo.

Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK). Ur. l. RS 96/2002. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200296&stevilka=4807> (23. marec 2013).

Zakon o Javnem skladu Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (ZJSKD). Ur. l. RS 29/2010 (9. april 2010).

Zorko, Drnovšek Helena. 2006. Sporočilo bralcem. *Delo*, 22. Julija. Zazrt v preteklost namesto v sedanost. *Delo, Sobotna priloga*, 30–1 (29. julij).

Priloga A: Intervju z Mihelo Jagodic, predstavnico Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti

1. Leta 2005, 2006 ste pripravljali kandidaturo za organizacijo festivala Europa Cantat 2009. Od kod ideja, želja?

Zborovska dejavnost je zelo razširjena in priljubljena v Sloveniji, je okrog 64.000 pevcev. Je najbolj razširjena kulturna ljubiteljska dejavnost v državi, zbori pa kljub temu veljajo za zaprt krog, ki nima večjega preboja v javnost, dostopa do medijev, ki krojijo javno mnenje in izpostavljajo izvajalce. No, razen če gre za komercialno naravnane zasedbe, ki izvajajo trendovsko zborovsko glasbo ali železni repertoar uspešnic, ki se ga publika nikoli ne naveliča.

Tak festival pa glasbo odpre javnosti, vključi mesto, kjer se odvija, ga poživi, osveži in se predstavi kot nekaj zelo živega, množičnega, mednarodno priljubljenega. Poleg tega ima festival tudi finančni učinek: denar z vloženih sredstev države oziroma mesta za plačila vseh stroškov, razen seveda honorarjev tujih predavaljtev, se vrne državi organizatorici. Skupaj s kotizacijami udeležencev je vložen v najemnine, honorarje, prehrano, namestitve, spominke, naložba v turizem v prihodnje.

2. Kaj bi festival doprinesel k slovenskemu zborovstvu?

Festival bi slovenskim udeležencem omogočil srečanje z raznovrstno tujo literaturo, novimi zborovskimi praksami, specialnimi znanji, povezovanje s tujimi zbori; vse to pa vodi k razvoju stroke, izobraževanja, ustvarjanja in poustvarjanja. Prav tako bi slovenska glasba in naši umetniki imeli možnost se predstaviti zelo široki, mednarodni publiko, kajti na festivalu ima glasba gostitelja vedno posebno mesto.

3. Na kakšen način bi bila slovenska glasba, slovenski glasbeniki prisotni na samem festivalu?

Slovenska glasba bi bila zastopana v sporedu delavnic, skupnem petju ter koncertih, o tem pa bi se dogovorili z glasbeno komisijo EC. Festivala bi se seveda udeležili posamezni študenti glasbe, poklicni glasbeniki ter posamezni ljubitelji zborovske glasbe, poleg njih pa kakovostni slovenski zbori, profesionalni ter ljubiteljski zbori. V celotnem sporedu bi skušali uravnotežiti zastopstvo slovenskih dirigentov, ki bi vodili posamezne delavnice, istočasno bi bili povabljeni k sodelovanju številni izvajalci, in sicer dirigenti, izbrani slovenski zbori, orkestri, študentski orkestri in skladatelji. Zelo pomembno bi bilo sodelovanje z RTV Slovenija, ki bi snemala in poročala o koncertih. V festival bi vključili slovenske medije.

4. Kako je potekala priprava kandidature za festival?

EC se zanima za možnost organizacije festivala v okoljih, kjer je zborovska dejavnost zanimiva, ali pa nerazvita, torej možnost nadaljnjega razvoja, kjer je preizkušena organizacija, kjer je primerna velikost mesta, dobro sodelovanje z lokalnimi organizatorji. Možnost organizacije pa lahko pokaže seveda tudi katerikoli organizator ne glede na povezave z EC.

Glede na še kandidature je priprava potekala takole.

EC je navezala stik z JSKD o možnosti organizacije.

JSKD se je obrnil na Cankarjev dom za sodelovanje pri pripravi kandidature, ki je obsegala več podatkov:

- Pozicija Slovenije
- O zborovski dejavnosti v Sloveniji

- Zgodovinski pregled
- Število postelj (od hostlov, študentskih postelj do hotelov s petimi zvezdicami)
- Prostorov za delavnice s številom sedežev
- Prostorov za koncerte s številom sedežev in spremljevalnimi prostori ter logistiko
- Sodelovanje s slovenskimi glasbenimi inštitucijami
- Prostore za prehrano in kapacitete
- Transport v in iz Slovenije, transport po mestu
- Možnost financiranja

Na podlagi podatkov smo nato pripravili grobo finančno konstrukcijo in prosili ministra in svetovalce za predstavitev projekta.

Vse predstavljeno si je prišla ogledati tudi generalna sekretarka zveze EC z lokalnimi organizatorji in Cankarjevim domom. Takrat smo obiskali tudi g. Lojzeta Peterleta v funkciji evropskega poslanca glede možnosti za evropsko sofinanciranje.

Ministrstvo nam je nato sporočilo termin sestanka, ker takratni minister ni bil pripravljen se pogovarjati samo z generalno sekretarko, je zahteval predsednika EC. Zaradi nepredvidenih težav z letom, namreč zaradi megle na letališču Amsterdam so bili vsi leti popolnoma odpovedani, je predsednik EC odpovedal svoj prihod v zadnjem trenutku in ministra o tem obvestil direktno s faksom z letališča. Minister odpovedi ni sprejel z razumevanjem.

Sestanek je kljub temu bil. Poleg direktorja in mene s strani JSKD, ter Sonje Greiner, generalne sekretarke EC, se je ministru pridružila projektu zelo naklonjena vodja direktorata, Marjeta Kajzer Novak, ter svetovalec ministra, Lovrenc Arnič. Predstavili smo jim projekt in prosili za podporo. Dobili smo nalogo, da natančneje pripravimo finančni načrt in dobili zagotovilo o načelni podpori.

Nato je bil sklican še en sestanek, na katerem bi predstavili finančno konstrukcijo. Minister je bil najbolj nezadovoljen z dejstvom, da nismo mogli predstaviti zelo podrobnih zneskov in nismo znali predvideti, koliko denarja se pri takem projektu vrne nazaj državi, takšnih analiz žal EC takrat še ni imela na voljo.

Minister je potrdil, da naj s kandidaturo nadaljujemo in bo tudi finančno podprta, vendar zneska ni napovedal. Dal je vedeti, da itak sploh ne vemo, če bo »šla skozi«, kot se je izrazil, zato nima smisla, da se pogovarjamo o znesku.

Kot je bilo dogovorjeno, sem se odpravila v Utrecht na predstavitev kandidature. Pol ure pred predstavitvijo pa sem prejela klic tajnika ministra, da se je minister odločil, da kandidature ne bo finančno podprl.

Kljub temu mi je bilo svetovano s strani EC, da kandidaturo predstavim, nakar se bomo v primeru izbora Ljubljane pogovorili, kaj storiti.

Po predstavitvi je odbor EC izglasoval Ljubljano za organizatorico. Predsednik EC je napisal pismo ministru za kulturo RS in predsedniku vlade, Janezu Janši, o zelo uspešni kandidaturi in prosil za ponoven premislek o možnosti sofinanciranja. Minister Simoniti je odgovoril, da festival podpira moralno, finančno pa pač ne. S tem je bila zgodba končana.

5. Na kakšen način bi Ministrstvo lahko financiralo festival?

Ministrstvo bi festival lahko financiralo na podlagi sklepa o financiranju dodatnega programa, torej programa, ki ga ni v rednem planu. Za to je imelo podporo vseh svetovalk ministra, žal se je minister odločil za umik podpore pol ure pred predstavitvijo kandidature v Utrechtu. Organizacija festivala bi potekala 3 leta in bi zahtevala razporeditev sredstev na tri leta, s tem se pritisk na proračun razporedi.

6. Ali bi bilo možno festival prijaviti kot projekt preko posameznih razpisov?

Če je vprašanje vezano na projektne razpise MK ne, saj je to namenjeno profesionalnim inštitucijam in društvom. Organizator festivala je bil JSKD, ki je redno financiran s strani države oziroma MK in se zato ne more prijavljati na druge državne razpise. Možno bi ga bilo prijaviti na razpis za evropska sredstva.

7. Ali res ne bi bilo mogoče festivala predstaviti kot dodaten projekt v letnem delovnem programu JSKD?

V kolikor bi festival prijavili kot redni projekt JSKD, bi morali zaradi višine stroškov opustiti vse druge redne programe na zborovskem področju kot tudi programe na drugih dejavnostih. S tem pa bi ne mogli izpolniti obveznosti, za katere je bil JSKD ustanovljen in so kot obvezne tudi financirane. V primeru festivala ne bi prišel v poštev niti izreden prenos denarja nanj s posameznega projekta, ki se ga zaradi različnih opravičenih razlogov ne izpelje. Je enostavno finančno predrag.

8. Kdo bi lahko še sofinanciral Festival?

Festival v splošnem iz javnih sredstev sofinancirajo država, pokrajina oziroma regija in občina, odvisno seveda od strukturiranosti države. Pri nas bi bili to država in občina Ljubljana. Za sofinanciranje je nujen sklep vlade o višini in razporeditvi financiranja skozi 3 leta, saj je projekt finančno prevelik, da bi ga organizirali samo z neformalnimi zagotovili. Prav tako je potreben uraden dokument Mestne občine. Projekt lahko sofinancira tudi EU, različni sponzorji, denar se pridobi tudi od plačila kotizacije udeležencev ter od prodaje vstopnic za posamezne dele prireditve.

1. marec 2013